

Aan: Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

Betreft : inspraak voorontwerpbestemmingsplan De Brand II

Datum : 7 november 2014

Geacht college,

Met deze brief willen wij reageren op het voorontwerpbestemmingsplan De Brand II.

Het voorontwerpbestemmingsplan De Brand II voorziet in de mogelijkheid voor het realiseren van 3 à 4 windmolens op het bedrijventerrein De Brand. Deze windmolens met een hoogte van maximaal 120 meter, inclusief rotor een hoogte van maximaal 171 meter, zullen een enorme impact hebben op de dorpen Berlicum en Den Dungen. Het organiseren van draagvlak bij en participatie vanuit deze dorpen is noodzakelijk.

De Nederlandse Wind Energie Associatie en milieu- en natuurgroeperingen hebben hiertoe een gedragscode opgesteld. MevM onderschrijft de genoemde uitgangspunten van de gedragscode. Doch is van mening dat dit windpark maatschappelijk meer kán en móét betekenen voor haar omgeving. Het is dé kans het windpark De Brand in te richten en te exploiteren als een social enterprise, waar vanuit een gezonde bedrijfsvoering maatschappelijke winst voorop staat. Voor de gemeente 's-Hertogenbosch is het de kans om afspraken op het gebied van energieverduurzaming te halen gecombineerd met een verduurzaming van de samenleving.

Een sociale onderneming kan bijvoorbeeld de mogelijkheid bieden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen bij het windmolenpark. Denk aan communicatie, onderhoud van terreinen en het voeren van een administratie.

Een ander voorbeeld van maatschappelijke winst is mensen bij elkaar te brengen door het inrichten van een informatie- cq educatiehuis. In dit informatie- cq educatiehuis kunnen waarden, rollen en belangen van het windmolenpark, het landgoed De Wamberg, het natuurpark Rosmalense Aa en het robuuste Dynamisch Beekdal worden belicht. Ook in dit informatiehuis kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt participeren.

De bekostiging van deze maatschappelijke winst gebeurt vanuit de opbrengsten van de windmolens door een deel van die opbrengst hiervoor opzij te zetten.

MevM is van mening dat voor een optimale betrokkenheid de omgeving in een vroegtijdig stadium actief betrokken moet zijn. Het gaat niet alleen om het resultaat, maar ook om het proces tot het resultaat te komen. Samen iets realiseren wat alleen niet is te realiseren: Sociale Wind!

MevM wil vanuit deze gedachte de initiatiefnemers en betrokkenen rondom het windmolenpark De Brand uitnodigen en uitdagen om de keuze voor een social enterprise te onderschrijven en uit te dragen.

In de bijlage treft u een toelichting op de Social Enterprise voor het windmolenpark De Brand.

Met vriendelijke groet,
voorzitter Met elkaar voor Mekaar,

C. Looijaard

Met elkaar voor Mekaar

Burgerinitiatief gemeente Sint-Michielsgestel
Nederhof 15
5258 CB Berlicum

info@metelkaarvoormekaar.nl

www.metelkaarvoormekaar.nl

www.facebook.com/groups/metelkaarvoormekaar/

@platformMevM

Samen realiseren wat niet alleen kan: Sociale Wind!

Windmolenpark De Brand: zoekgebied voor ‘Social Enterprise’

1. Inleiding

De plannen voor het realiseren van een windpark op De Brand zijn in een gevorderd stadium. Alle betrokkenen zijn hun standpunt aan het bepalen. Het is vooralsnog vaak onduidelijk (en dus gissen) met welke (al dan niet persoonlijke) belangen men in de aanloop naar dit project aan tafel zit. Met elkaar spreken we het gewenste jargon met (politiek correcte) termen als duurzame energieopwekking, eerlijke verdeling van lusten en lasten, er is meer dan alleen maximale winst in geld, ... ‘Met elkaar voor Mekaar’ denkt dat dit anders moet en ook anders kan: Serieus werk maken van windmolenpark De Brand als een “Social Enterprise”

Vanuit haar twee basisprincipes ‘verbinding maken met je omgeving’ en ‘regie over eigen leven’ ziet MevM de keuze om van het project windmolenpark De Brand een social enterprise te maken als een mogelijkheid om inhoud te geven aan bovenstaande basisprincipes. Dit is een uitgelezen kans om er niet alleen over te praten maar ook echt anders te gaan doen. En hiermee een echte volgende stap te zetten naar een samenleving waarin alle betrokken partijen participeren naar vermogen en investeren in een leefbare samenleving.

2. Uitgangspunten voor Windmolenpark De Brand

3 September 2014 is de gedragscode “Draagvlak en participatie wind op land” opgesteld door de Nederlandse Wind Energie Associatie, Stichting De Natuur- en Milieufederaties, Stichting Natuur & Milieu en Greenpeace. In de uitgangspunten van deze gedragscode herkent MevM zich. Dit is samengevat in de volgende 3 uitgangspunten voor windpark De Brand:

1. Er wordt een onafhankelijk, zogenaamd Leefomgevingsfonds opgericht, gefinancierd uit de gegenereerde gelden van het windpark.
2. Aan zoveel mogelijk (lokale) burgers wordt de mogelijkheid geboden om eigenaar te worden van een stukje windpark (en dus samen eigenaar van het totaal). Dit vereist dat burgers reeds in het voorbereidingsproces er bij worden betrokken.
3. Rechtstreeks energie leveren aan zoveel mogelijk burgers in de directe omgeving (conform energieakkoord, de inwoners van de postcoderoos van de windmolen) .

(Bron:

[http://www.nwea.nl/sites/default/files/Gedragscode%20draagvlak%20en%20participatie%20wind%20op%20land%20\(3%20september%202014\).pdf](http://www.nwea.nl/sites/default/files/Gedragscode%20draagvlak%20en%20participatie%20wind%20op%20land%20(3%20september%202014).pdf))

MevM heeft hier een 4^e uitgangspunt aan toegevoegd:

4. Windpark De Brand wordt als een Social Enterprise ingericht en geëxploiteerd.

MevM vindt dat elk van deze uitgangspunten van toepassing zou moeten zijn op windpark De Brand. Want hiermee is een integrale aanpak en optimale betrokkenheid gegarandeerd. Helderheid hierover in een zo vroeg mogelijk stadium is belangrijk, omdat het grote invloed heeft op de manier waarop realisatie en exploitatie van windpark De Brand tot stand komt.

Samen realiseren wat niet alleen kan: Sociale Wind!

Omdat de gedragscode duidelijk is met betrekking tot de 1^e drie uitgangspunten zal deze notitie met name het 4^e uitgangspunt, de social enterprise, toelichten. In bijlage 1 wordt uitgangspunt 1, het Leefomgevingsfonds, beschreven zoals MevM dat voor zich ziet bij windpark De Brand.

3. Windpark De Brand wordt ingericht als een ‘social enterprise’.

Deze zienswijze en de rol van Met elkaar voor Mekaar zal als eerste worden toegelicht.

Daarna wordt ingegaan op wat een social enterprise is en wat betekent de keus hiervoor voor het voorbereidings- en realisatieproces en het beheer en de exploitatie van windmolenpark De Brand. Duidelijk is dan ook wie er bij betrokken moet(en) worden.

3.1. Zienswijze en rol van burgerinitiatief ‘Met elkaar voor Mekaar’ met betrekking tot Windmolenpark De Brand.

MevM kiest voor Windmolenpark De Brand voor een social enterprise en zij wil zich daarvoor inzetten. MevM is een platform dat initiatieven (van burgers) die een maatschappelijke betekenis hebben en kunnen zorgen voor verbinding en regie een maximale kans wil geven op succes. In dat kader zorgt MevM ervoor dat burgers (en anderen) verbonden en gehoord worden. Als mensen echt gehoord worden ervaren zij dat ze regie krijgen over hun eigen leven en omgeving. En dat op zich geeft de maximale kans op werkelijke participatie van burgers en optimale gedragenheid (draagvlak) van besluiten. In dit opzicht ziet MevM in het voorbereidings- en realisatieproces van Windmolenpark De Brand voor zichzelf een rol weggelegd.

3.2. Wat is een ‘Social Enterprise’?

Een ‘Social Enterprise’ is een onderneming, die commerciële strategieën koppelt aan het maximaliseren van het welzijn van mens en omgeving. Dit, in tegenstelling tot ‘Commerciële Ondernemingen’ die primair financiële winst nastreven voor de eigenaren (al dan niet extern).

Een social enterprise is gestart vanuit de drive om goed te doen voor mens en omgeving. Sociale ondernemers onderscheiden zich van ‘gewone’ ondernemers door maatschappelijke winst voorop te stellen. Een gezonde financiële bedrijfsvoering staat ten dienste van deze maatschappelijke winst en altijd is duidelijk wie hoeveel waaraan verdient.

Maatschappelijke winst is bijvoorbeeld:

- Mensen aan het werk met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Verantwoord omgaan met de leefomgeving
- Zorgen dat de taart eerlijk wordt verdeeld
- Mensen dichterbij elkaar brengen
- Producten een tweede leven geven
- Educatie & Voorlichting

(Bron: <http://www.iedereenwinst.com/blog/maatschappelijke-winst-is/>)

Samen realiseren wat niet alleen kan: Sociale Wind!

3.3. Waarom kiest MevM voor een social enterprise op windmolenpark De Brand?

Een social enterprise genereert maatschappelijke winst, d.w.z. winst voor iedereen die op de een of andere manier, gewild of ongewild, bij de onderneming is betrokken. In het geval van

Windmolenpark De Brand ziet MevM naast een gezonde economische winst inderdaad ook een forse maatschappelijke winst. Deze kan tot uiting komen in:

- **Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen aan het werk.**
Door zorgvuldig de werkzaamheden te definiëren de gelegenheid scheppen voor 50-plussers die werkeloos zijn en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Voor het windmolenpark kan dit gaan over communicatie, onderhoud (o.a. van het terrein), het voeren van de administratie (samenwerking met WSD, Optimisd, Weenergroep). Zie ook 'Educatie & Voorlichting'.
- **Er wordt verantwoord omgegaan met de leefomgeving.**
Windenergie is op dit moment een van de duurzaamste producten wat energie betreft en kan door het breed betrekken van de directe omgeving, voorzien in een aanvaardbare variant van energievoorziening. Dit zonder enorme (blijvende) schade aan de omgeving.
- **De "taart" wordt eerlijk verdeeld.**
Windmolenpark De Brand als social enterprise kent een volledig transparant verdienmodel. Iedereen weet wie waaraan verdient en hoeveel. Samen wordt afgesproken wat hierin reëel is.
- **Mensen worden dichterbij elkaar gebracht.**
Realisatie en beheer van het windmolenpark als social enterprise is gericht op het betrekken van mensen. Windmolenpark De Brand voert dan een actief extravert beleid van 'niet uitsluiten' zolang het windmolenpark bestaat. Windmolenpark De Brand biedt dan bijvoorbeeld de grondeigenaren een platform. Ieders rol, waarde en belang wordt dan beter belicht en leidt tot meer begrip voor elkaar. Waarom is het waterschap van belang? En wat is het belang van een landgoed als de Wamberg voor de gemeenschap?
- **Educatie & Voorlichting.**
Windmolenpark De Brand betreft actief scholen (basisschool, middelbare school en vervolg- (beroeps)opleidingen) bij het park. Er worden stageplekken gecreëerd (techniek, communicatie, organisatie, economie, sociologie), excursies en ontmoetingen georganiseerd. Ook andere verenigingen (scouting) en instellingen worden actief betrokken. Ook in het organiseren van deze activiteiten participeren mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

3.4. Wat betekent de keuze voor een social enterprise nog meer?

De keuze voor een social enterprise heeft consequenties voor opzet, financiering en exploitatie. Daarom heeft het ook direct al gevolgen voor het voorbereidingstraject. Vanaf de start is samenwerking noodzakelijk, met doorlopende transparantie en respect voor elkaars belangen. Niemand uitsluiten is steeds de basis. In verandertermen: wil je succesvol van A naar B dan moet je je gedragen als ware je al in B.

Oproep: Vanuit deze gedachte wil MevM dan ook graag alle initiatiefnemers en betrokkenen rondom windmolenpark De Brand uitnodigen en uitdagen om de keuze voor een social enterprise te onderschrijven en mee in gesprek te gaan hoe we vanaf nu "als B" kunnen doen en over wat dat betekent voor realisatie en exploitatie.

Samen realiseren wat niet alleen kan: Sociale Wind!

Deze gesprekken moeten open en helder zijn. Dat kan alleen als de deelnemers hun (persoonlijke) kaarten niet aan de borst houden. Om dit gesprek goed te voeren ziet MevM de volgende punten van aandacht:

- **Volledige transparantie** naar elkaar toe is vereist. Anders vervallen we in wat al zo vaak vertoond is (procedures volgen, anderen voor voldongen feiten zetten, slimmer willen zijn) en krijgen we wat we al zo vaak gekregen hebben (verdeeldheid, het gevoel van bewoners dat ‘ze’ uiteindelijk toch niets te zeggen hebben en per saldo dus niet de gemeenschapszin waar we elkaar dingen gunnen, standpunten begrijpen en een vorm van zelfredzaamheid ontwikkelen).
- **Niemand weet het zeker.** Het lijkt wel of iedereen in dit proces het zeker weet. Dat is niet mogelijk omdat er juist nog zoveel te ontdekken is hoe een dergelijk windpark gerealiseerd kan worden waarbij iedereen een goed gevoel heeft. Een goed gevoel betekent niet dat iedereen het ermee eens zal zijn maar het besef daadwerkelijk gehoord te zijn (en niet omdat het procedureel moet) zal uiteindelijke keuzes (en dus ook eventuele realisatie) voor hen aanvaardbaar maken. De (schijn)zekerheid van “ik weet hoe het moet” kan partijen aanzetten tot acties die vaak gericht lijken te zijn op het verkrijgen van zeggenschap en macht. Vertrouwen in elkaar is dan steeds verder te zoeken en zonder basis van vertrouwen gaat het niet lukken.
- **Voorkomen van verkokering.** Een geïntegreerde aanpak en het op output (bijv. realiseer een ‘social enterprise’) vanuit klant(burger)perspectief sturen voorkomt verkokering. Alle werkdomeinen van de gemeentes (Economische zaken, Werk&Inkomen, Milieu, Wijkontwikkeling, Zorg&Welzijn, Inkoop&Financiën) zullen aan bod moeten komen.

4. Tot slot

- De samenleving is aan het veranderen. Het begrip participatiemaatschappij krijgt steeds meer vorm met steeds meer vernieuwende invullingen. Social enterprises zijn daar een voorbeeld van. Zij bieden grote maatschappelijke voordelen, zowel materieel als immaterieel.
- De voorbereidingen van windmolenpark De Brand is inmiddels in een gevorderd stadium en leent zich er als onderneming bij uitstek voor om er een Social Enterprise van te maken. Tot nu toe lijkt dat bepaald niet de bedoeling.
- MevM roept alle partijen die op dit moment reeds zijn betrokken bij de voorbereiding van windmolenpark De Brand overtuigend te kiezen voor de optie om van dit park een social enterprise te maken. Deze keuze zou zo spoedig mogelijk moeten worden gemaakt, in elk geval vóórdat er energie gaat worden gestoken in de oprichting, opzet en inrichting van de onderneming.
- Direct na deze keuze gaan we het gesprek aan met alle (ook potentiële) betrokkenen, over de manier waarop deze social enterprise zal worden opgezet en ingericht.

Francis van Zandbrink

Caspar Looijaard

Samen realiseren wat niet alleen kan: Sociale Wind!

Bijlage

Gegenererde gelden van het windpark storten in een onafhankelijk Leefomgevingsfonds.

Het omgevingsfonds kan middelen inzetten voor andere (burger)initiatieven die er (maatschappelijk) toe doen. Projecten en initiatieven die voor ondersteuning in aanmerking komen, zouden een aantal van de volgende kenmerken moeten hebben:

- De projecten moeten bijdragen aan bewustwording en verbinding tussen burgers
- Projecten zouden zich moeten ontwikkelen op basis van een gemeenschappelijke benadering van burgers, ondernemers en overheid.
- Een project moet bijdragen aan het inzicht bij de overheid dat door beleidsmatig ruimte te bieden aan lokale initiatieven, overheidsorganisaties meer kunnen met minder
- Een project hanteert het uitgangsprincipe van niet uitsluiten. Met andere woorden iedereen moet kunnen aanschuiven.
- Het project rust op het principe dat een deel van het te behalen voordeel direct wordt teruggegeven aan de participerende partijen.
- De aanpak is gebaseerd op een transparante en langjarige samenwerking waarbij iedereen er beter van wordt en niemand rijk.
- Een benadering gebaseerd op vertrouwen en herkenbaarheid door bij te dragen aan de lokale gemeenschap
- De projecten concentreren zich op het matchen van vraag en aanbod op lokale schaal.
- De organisatievorm van deze projecten moeten de kenmerken hebben van een 'sociale onderneming'.